

INTERVENCIÓ LOGOPÈDICA EN LES ALTERACIONS DEL LLENGUATGE

CODI : 23875

Unitat de Psicologia Evolutiva/Neurologia
Departament de Psicologia de l'Educació/Medicina

Professors/es

Teoria: Medicina : Mercè Casanovas
          Psicologia Evolutiva : Elisabet Jurado
Pràctiques : Medicina : Mercè Casanovas
              Psicologia Evolutiva : Elisabet Jurado

OBJECTIUS

1. Detecció de les dificultats i dels trastorns específics en l'adquisició i el desenvolupament del llenguatge oral i escrit.
2. Orientació per al tractament individual de les dificultats i els trastorns específics del llenguatge oral i escrit en les sessions logopèdiques.

TEMARI

1. Descripció de les dificultats i trastorns en l'adquisició del llenguatge oral:
  - 1.1. Classificació de les dificultats i trastorns del llenguatge oral. Conceptualització del llenguatge desviat i immadur.
  - 1.2. El desenvolupament del llenguatge oral i els seus trastorns. El desenvolupament fonològic.
  - 1.3. L'evolució del llenguatge oral i els seus trastorns : El desenvolupament semàntic, morfosintàctic i pragmàtic.
  - 1.4. Els trastorns globals del llenguatge.
    - 4.1 El retard del llenguatge
    - 4.2 Les disfàsies
  - 1.5. Procediments d'intervenció logopèdica :
    - 5.1 Programes específics d'atenció individual per desenvolupar llenguatge oral
2. Les dificultats en l'aprenentatge de la llengua escrita:
  - 2.1 L'aprenentatge de la llengua escrita. Les diferents vies d'accés.
  - 2.2 Les diferents alteracions en el procés d'aprenentatge de la llengua escrita
  - 2.3 Les diferents classificacions i tipus de dislèxies
  - 2.4 Procediments d'intervenció logopèdica :
    - 5.1 Programes específics d'atenció individual per desenvolupar llenguatge escrit

3. Els trastorns del llenguatge per lesions adquirides del sistema nerviós central.

3.1 Les afàsies :

- 1.1 Concepte i definició
- 1.2 Etiologia
- 1.3 Semiologia
- 1.4 Diagnòstic i classificació

3.2 Altres trastorns adquirits derivats de malalties o lesions del sistema nerviós

- 2.1 Les amnèsies
- 2.2 Trastorns de les funcions executives
- 2.3 trastorns de l'atenció

3.3 La reorganització funcional cerebral

- 3.1 Concepte i tipus
- 3.2 Implicacions clíniques

3.4 Procediments d'intervenció logopèdica

PRACTIQUES

- S'analitzaran dades empíriques que aportin el professorat i l'alumnat, a partir de les quals s'orientarà l'alumne cap a la programació de la reeducació individual del llenguatge de diverses problemàtiques.
- Les sessions pràctiques corresponents als punts 1 i 2 consistiran en la presentació de casos clínics (video, cassette, corpus escrits) il·lustratius de les diverses patologies corresponents al temari.
- Les sessions corresponents al punt 3 del programa consistiran en la presentació (video) de casos clínics il·lustratius de les diferents problemàtiques corresponents al temari.

BIBLIOGRAFIA

Bibliografia bàsica corresponent als temes 1 i 2 :

Consulta

- Belinchón, M. y Riviere, A. Psicología del lenguaje. Investigación y Teoría. Ed. Trotta. Madrid.
- Gomez Tolón J. Trastornos de la adquisición del lenguaje. Valoración y tratamiento. Ed. Escuela Española. Madrid.
- Launay . Trastornos del lenguaje, la palabra y la voz en el niño. Ed. Toray-Masson. BCN.
- Ortiz, T. Neuropsicología del lenguaje. Ed. CEPE. Madrid 1995.
- Peña J. Manual de Logopedia. Ed. Masson. BCN
- Perelló J. Perturbaciones del lenguaje. Ed. Científico-Médica. BCN.
- Rapin I. Disfunción cerebral en la infancia. Ed. Martínez-Roca. BCN.
- Rondal J. y Seron X. Trastornos del lenguaje. Ed. Paidós. Buenos Aires.
- Schiefelbusch , R.L. . Bases de la intervención en el lenguaje. Ed. Alhambra Universidad 1996.
- Vygotsky L. Pensamiento y lenguaje. Ed. La Pléyade. Buenos Aires.

Intervención y ejercicios.

- Aimard P. Intervención precoz en los trastornos del lenguaje del niño. Ed. Masson.
Borel-Maisonny S. Langage oral et écrit. Tome I-II. Delachaux-Niestlé S.A. Neuchâtel .
Paris 1985.
- Bush J. y Taylor. Cómo desarrollar las aptitudes psicolingüísticas. Ed. Martínez Roca.
Condemarin M. Taller de lenguaje. Ed. CEPE. Madrid 1996.
- Correig M. Fonología aplicada. Ed. 62.
- Dubosson J. Ejercicios de sensoriomotricidad y percepción. Ed. Paidós . Buenos Aires
1972.
- García Nuñez J.A. Psicomotricidad y educación infantil. Ed. CEPE. Madrid 1994.
- García Nuñez J.A. Juego y psicomotricidad. Ed. CEPE. Madrid 1994.
- Jimenez Ortega J. Psicomotricidad. Teoría y programación. Ed. Escuela Española. Madrid
1995.
- Juarez A. y Monfort M. Estimulación del lenguaje oral. Ed. Santillana. Madrid 1989.
- Major S. Actividades para niños con problemas. Ed. CEAC.
- Monfort M. y Juarez A. El niño que habla. Ed. CEPE. Madrid 1993.
- Monfort M. Los niños disfasicos. Ed. CEPE. Madrid 1993.
- Nieto Herrera M. Retardo del lenguaje. Ed. CEPE. Madrid 1990.
- Prieto V. Clasificación de ejercicios de recuperación y preescolar. Ed. Promolibro. Benissa.
Valencia.

Bibliografía correspondiente al tema 3 :

- ALLAN, C.M. Treatment of non-fluent speech resulting from neurological disease-treatment of dysarthria. *British Journal of Disorders of Communication*, 5, 1-4, 1970.
- BAGUNYÀ, J. y SANGORRÍN, J. Las disartrias. Dins Peña Casanovas, J., *Manual de Logopedia*. Ed. Masson, Barcelona, 1980.
- BARRAQUER BORDAS, L. (1976). *Afasia, Apraxias, Agnosias*. Barcelona: Toray.
- CAPLAN, D. (1992). *Introducción a la Neurolingüística y al Estudio de los Trastornos del Lenguaje*. Madrid: Visor Distribuciones.
- DAMASIO, A.R. i DAMASIO, H. (1992). Cerebro y Lenguaje. *Investigación y Ciencia*, 194, 59-66.
- DARLEY, F.L., Aronson, A.E. y Brown, J.R. *Alteraciones motrices del habla*. Ed. Médica Panamericana, Buenos Aires, 1975.
- GOODGLASS, H. i KAPLAN, E. (1986). *Evaluación de la Afasia y de Trastornos Relacionados*. Madrid: Editorial Médica Panamericana.
- HÉCAEN H. i ALBERT, M. *Human Neuropsychology*. John Wiley & Sons, New York, 1978.
- JUNQUÉ, C. i BARROSO, J. (1994). *Neuropsicología*. Madrid: Síntesis. Cap. 5.
- LURIA, A.R. (1980). *Fundamentos de Neurolingüística*. Barcelona: Toray-Masson.
- LURIA, A.R. (1974). *Cerebro y Lenguaje*. Barcelona: Fontanella.
- LURIA, A.R. *Les fonctions corticales supérieures de l'homme*. PUF, Paris, 1978.
- LURIA, A.R. *El cerebro en acción*. Fontanella, Barcelona, 1979.
- ROSENBEK, J.C. y LA POINTE, L.L. The Dysarthrias: Description, Diagnosis and Treatment. Dins D.F. Johns, *Clinical Management of Neurogenic Communicative Disorders*. Little, Brown and company, Boston, 1978.
- ROSENTHAL, M. Griffith E., Bond M. y Miller J.D., *Rehabilitation of the head injured adult*. F.A. Davis. Company, Philadelphia, 1983.
- TSVETKOVA, L.S. *Reeducación del lenguaje, la lectura y la escritura*. Ed. Fontanella, Barcelona, 1977.

AVALUACIO

- La matèria teòrica s'avaluarà amb un exàmen d'elecció múltiple
La nota final serà el promig de la nota de la teoria i de les pràctiques..